

THEMA 03 FORENSISCHE FILOSOFIE

Spreker: drs. Rein Gerritsen (Utrecht)

‘Waar is wat werkt,’ luidt de hoofdstelling van het wijsgerig pragmatisme. Hoe zit dat nu met ons strafrecht? Werkt dat? Als een systeem, zoals ons moderne strafrecht, een oplossingspercentage van tien tot twaalf procent voor misdrijven kent en al sinds jaar en dag een recidivecijfer van zestig tot zeventig procent, dan werkt het niet. Maar waarom werkt het niet en wat kunnen we daaraan doen? Op die vragen geeft de forensische filosofie antwoord.

De forensische filosofie, een vakgebied in ontwikkeling, is een specialisme binnen de kennisleer dat zich vooral richt op de bestudering van vragen die door de forensische wetenschappen worden opgeworpen. Hoe komt een ‘rechtsfeit’ tot stand, wat telt als ‘bewijs’ voor de rechter, hoe bewijs je iets, maar ook wat ‘criminaliteit’ is, hoe gaan de media met die ‘feiten’ om en onze gevoelens van veiligheid en rechtszekerheid, zijn kwesties die binnen de forensische filosofie aan de orde komen. Anders dan de andere forensische wetenschappen voert de forensische filosofie niet per se onderzoek uit in opdracht van derden (de advocatuur, rechterlijke macht of het Openbaar Ministerie) naar schendingen van de rechtsorde, verdachten en daders, maar staan de waarheidsvinding en het bewijsmateriaal centraal, in overeenstemming met het rechtsstatelijk beginsel: ‘Iedereen is onschuldig totdat het tegendeel bewezen is.’ Tijdens deze eerste avond staat vooral de noodzaak van de ontwikkeling van deze nieuwe academische discipline centraal.

Tijdens de tweede avond staat de zogenoemde *zaak Baybasin* centraal.

1998. Zo ongeveer het hele Nederlandse politiekorps haalde opgelucht adem. Eindelijk hadden ze er dan eentje te pakken, een levensgrote heroïnehandelaar, de Koerd Hüseyin Baybasin, het gewetenloze meesterbrein achter de heroïnesmokkelroute van Turkije naar Engeland, Nederland en Duitsland. Zijn vangst verzachtte het debacle met het IRT-onderzoek enigszins. Naast heroïnesmokkel werd Baybasin ook verdacht van het opdracht geven tot liquidaties, gijzeling, afpersing en leiding geven aan een criminele organisatie. In 2002 veroordeelde het Hof in Den Bosch, op basis van telefoontaps als belangrijkste bewijsmiddel, Baybasin tot een levenslange gevangenisstraf. In mei 2014 toonde de wetenschapsfilosoof Ton Derksen in zijn boek *Verknipt bewijs* echter onomstotelijk aan dat het belangrijkste bewijsmateriaal tegen Baybasin berustte op vervalsing, manipulatie en vertalingsgesjoemel met telefoontaps. De resultaten van zijn onderzoek werden als nieuw bewijs aangeleverd bij de herzieningszaak van Baybasin. Derksen maakt ook gewag van ‘een kwaadaardige opzet tussen de Nederlandse en Turkse overheid om Baybasin veroordeeld te krijgen’, maar hij gaat, na een waarschijnlijkheidstheoretische onderbouwing van deze claim, niet verder op die zaak in.

Gedurende deze tweede avond van het themablok *Forensische filosofie* gaan we dieper op de achtergronden van de zaak Baybasin in. Met behulp van argumentatietheorie, een klein beetje waarschijnlijkheidsleer, wijsgerig pragmatisme en naturalisme, duiken we in deze materie, om aan te belanden bij een wel hoogst opmerkelijke hoofdrolspeler.

Literatuur:

Britta Böhrer, *Crisis in de rechtstaat* (Arbeiders Pers), 2004

Ton Derksen, *Verknipt bewijs: de zaak Baybasin* (ISVW) 2014

Craig Haney, *Death by Design* (Oxford University Press), 2005

Craig Haney, *Reforming Punishment* (American Psychological Association), 2006

Rein Gerritsen, *Knock-out* (Lemniscaat) 2009

Rein Gerritsen, *13 Ongelukken* (Lemniscaat) 2012

Rein Gerritsen, *Filosoof in de bajes* (ISVW) 2014

Rein Gerritsen, *Straffe meningen* (ISVW) 2014

Phil Zimbardo, *Het Lucifer Effect* (Lemniscaat), 2010

Drs. Rein Gerritsen (1959), wetenschapsfilosoof, studeerde natuurkunde en filosofie aan de Rijksuniversiteit Utrecht. Hij werkt als publicist, columnist en lezingengever. Momenteel is hij doende om de geautoriseerde biografie van Baybasin te schrijven.

Aantal avonden	2
Plaats	Fontys Sporthogeschool, Theo Koomenlaan 3, 5644 HZ Eindhoven
Tijd	19.30 – 21.30 uur
Datum	25 november en 2 december 2014
Kosten	€ 15,00